Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

18. april 2013*

»Tilbagebetaling af afgifter, som en medlemsstat har opkrævet i strid med EU-retten — national ordning, der begrænser de renter, som nævnte stat skal betale af den tilbagebetalte afgift — renter beregnet fra dagen efter datoen for fremsættelsen af kravet om tilbagebetaling af afgiften — uforeneligt med EU-retten — effektivitetsprincippet«

I sag C-565/11,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Tribunalul Sibiu (Rumænien) ved afgørelse af 14. juli 2011, indgået til Domstolen den 10. november 2011, i sagen:

Mariana Irimie

mod

Administrația Finanțelor Publice Sibiu,

Administrația Fondului pentru Mediu,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, M. Ilešič (refererende dommer), og dommerne E. Jarašiūnas, A. Ó Caoimh, C. Toader og C.G. Fernlund,

generaladvokat: M. Wathelet

justitssekretær: fuldmægtig M. Aleksejev,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 17. oktober 2012,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Mariana Irimie ved avocat D. Târșia

— den rumænske regering ved R.H. Radu, R.M. Giurescu og A. Voicu, som befuldmægtigede

— den spanske regering ved A. Rubio González, som befuldmægtiget

— den portugisiske regering ved L. Inez Fernandes, som befuldmægtiget

* Processprog: rumænsk.

— Europa-Kommissionen ved J.-P. Keppenne, L. Bouyon og C. Barslev, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 13. december 2012,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af EU-retten i forhold til en national ordning, der begrænser de renter, som ydes i forbindelse med tilbagebetalingen af en afgift, der er opkrævet i strid med EU-retten, til de renter, som påløber fra dagen efter datoen for fremsættelse af kravet om tilbagebetaling af denne afgift.

2 Anmodningen er blevet indgivet under en tvist mellem på den ene side Mariana Irimie, der er rumænsk statsborger, og på den anden side Administrația Finanțelor Publice Sibiu (den offentlige økonomiforvaltning i Sibiu) og Administrația Fondului pentru Mediu (myndigheden for miljøfonden) vedrørende betaling af renter i forbindelse med tilbagebetalingen af en afgift, der er opkrævet i strid med EU-retten.

Rumænsk ret

Regeringens hastedekret nr. 50/2008

3 I den rumænske retsorden var forureningsafgiften på motorkøretøjer på tidspunktet for de faktiske omstændigheder i hovedsagen reguleret ved Ordonantă de Urgență a Guvernului nr. 50/2008 pentru instituirea taxei pe popuare pentru autovehicule (regeringens hastedekret nr. 50/2008 om indførelse af en forureningsafgift på motorkøretøjer) af 21. april 2008 (*Monitorul Oficial al României*, del I, nr. 327 af 25.4.2008, herefter »OUG nr. 50/2008«).

Regeringsdekret nr. 92/2003

4 Skatte- og afgiftsproceduren blev indført ved Ordonanța Guvernului nr. 92 privind Codul de procedură fiscală (regeringsdekret nr. 92 om skatte- og afgiftsproceduren) af 24. december 2003 (*Monitorul Oficial al României*, del I, nr. 941 af 29.12.2003) med senere ændringer (herefter »OG nr. 92/2003«).

5 Artikel 70 i OG nr. 92/2003 med overskriften »Frist for indfrielse af skatte- og afgiftspligtige personers krav« fastsætter:

»(1) Krav fremsat af den skatte- og afgiftspligtige skal i henhold til nærværende lov afgøres af skattemyndigheden inden for 45 dage fra kravets registrering.(2) I de tilfælde, hvor det for afgørelsen af kravet er nødvendigt at indhente yderligere oplysninger, udsættes denne frist for en periode fra datoen for anmodningen om yderligere oplysninger til datoen for modtagelsen af disse oplysninger.«

6 Artikel 124 i OG nr. 92/2003 med overskriften »Rentesats for de beløb, der skal tilbagebetales eller godtgøres fra statens budget« fastsætter i stk. 1:

»Med hensyn til de beløb, der skal tilbagebetales eller godtgøres fra offentlige midler, har den skatte- og afgiftspligtige ret til renter fra dagen efter udløbet af den frist, der er fastsat i […] artikel 70, indtil datoen for renteudbetalingens ophør af en af de ved lov fastsatte grunde. Renterne betales på begæring fra afgiftsskyldneren.«

Lov om forvaltningssager nr. 554/2004

7 Forvaltningssager i rumænsk ret reguleres af Legea contenciosului administrativ nr. 554 (lov om forvaltningssager nr. 554/2004) af 2. december 2004 (*Monitorul Oficial al României* af 7.12.2004, del I, s. 1154) med senere ændringer (herefter »lov nr. 554/2004«).

8 Artikel 1 i lov nr. 554/2004 med overskriften »Begrundelse for indbringelse af sagen for retten« fastsætter i stk. 1:

»Enhver person, der anser sine legitime rettigheder eller interesser for krænket af en offentlig myndighed ved en forvaltningsakt eller ved, at et krav ikke behandles inden for den ved lov fastsatte frist, kan henvende sig til den kompetente ret for forvaltningssager med henblik på annullation af retsakten, anerkendelse af den påberåbte ret eller legitime interesse og erstatning for den lidte skade […]«

9 Artikel 8 i lov nr. 554/2004 med overskriften »Genstanden for søgsmålet« bestemmer i stk. 1:

»Den person, der har fået krænket en lovfæstet ret eller en legitim interesse ved en ensidig forvaltningsakt, der er utilfreds med den modtagne svar på det krav, som den pågældende forinden har fremsat over for den offentlige myndighed, der har vedtaget akten, eller som ikke har modtaget et svar inden for fristen […], kan ved den kompetente ret for forvaltningssager anlægge et søgsmål med påstand om hel eller delvis annullation af akten, erstatning for den lidte skade og i givet fald erstatning for den ikke-økonomiske skade. Enhver person, der anser en af sine lovfæstede rettigheder for krænket som følge af en for sen behandling eller et ubegrundet afslag på behandling af sit krav, kan ligeledes anlægge sag for den kompetente ret for forvaltningssager […]«

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

10 I 2007 købte Mariana Irimie et motorkøretøj, som var indregistreret i Tyskland. Med henblik på at indregistrere det i Rumænien betalte hun 6 707 RON i henhold til Administrația Finanțelor Publice Sibius afgørelse af 4. juli 2008 om den af OUG nr. 50/2008 fastsatte forureningsafgift.

11 Den 31. august 2009 anlagde Mariana Irimie sag ved Tribunalul Sibiu (distriktsdomstolen i Sibiu) med påstand om, at Administrația Finanțelor Publice Sibiu og Administrația Fondului pentru Mediu tilpligtes dels at tilbagebetale det beløb, der er betalt i forureningsafgift, dels at betale renterne af dette beløb fra datoen for betalingen heraf.

12 Den forelæggende ret har anført, at den del af tvisten, som vedrører kravet om tilbagebetaling af det beløb, der er betalt i forureningsafgift, ikke giver anledning til større problemer i lyset af Domstolens dom af 7. april 2011, Tatu (sag C-402/09, Sml. I, s. 2711), og den efterfølgende retspraksis, som bekræfter denne dom.

13 Hvad derimod angår kravet om betaling af renter af forureningsafgiften, beregnet fra datoen for betaling heraf, har den forelæggende ret understreget, at det ikke er muligt for den at tage denne påstand til følge på grund af bestemmelserne i artikel 70, sammenholdt med artikel 124, i OG nr. 92/2003. Som anført af nævnte ret i dennes svar på Domstolens anmodning om at uddybe forelæggelsen, fremgår det nemlig af fast og utvetydig national retspraksis, at renterne af de beløb, der skal tilbagebetales fra statens budget, i henhold til nævnte artikler først ydes fra dagen efter datoen for fremsættelse af kravet om tilbagebetaling.

14 Den forelæggende ret er derimod i tvivl om, hvorvidt en sådan regel er forenelig med EU-retten, bl.a. med principperne om effektivitet, ækvivalens og proportionalitet samt med ejendomsretten, der er fastsat i artikel 17 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, sammenholdt med artikel 6 TEU.

15 På denne baggrund har Tribunalul Sibiu besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal principperne om effektivitet, ækvivalens og proportionalitet – som gælder for de retsmidler, som en privatperson, der har lidt et tab som følge af anvendelsen af en bestemmelse, der er i strid med [EU-]retten, har adgang til med henblik på udbedring af tilsidesættelser af [EU-]retten – og som følger af retspraksis fra [Domstolen] i forening med [ejendomsretten i] artikel 6 [TEU] og artikel 17 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, fortolkes således, at de er til hinder for nationale retsforskrifter, der begrænser størrelsen af det beløb, som kan kræves tilbagebetalt af den privatperson, hvis rettigheder er blevet tilsidesat?«

Om det præjudicielle spørgsmål

16 Det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at det med det forelagte spørgsmål nærmere bestemt ønskes oplyst, om EU-retten skal fortolkes således, at den er til hinder for en national ordning som den i hovedsagen omhandlede, der begrænser de renter, som ydes i forbindelse med tilbagebetalingen af en afgift, der er opkrævet i strid med EU-retten, til de renter, som påløber fra dagen efter datoen for fremsættelse af kravet om tilbagebetaling af denne afgift.

17 Mariana Irimie og Europa-Kommissionen er af den opfattelse, at dette spørgsmål skal besvares bekræftende, hvorimod den rumænske, den spanske og den portugisiske regering har gjort gældende, at EU-retten ikke er til hinder for en ordning som den i hovedsagen omhandlede.

18 Indledningsvis bemærkes, at Domstolen allerede har haft lejlighed til at fastslå, at EU-retten er til hinder for en afgift som den, der er indført ved OUG nr. 50/2008 i den affattelse, som finder anvendelse på de faktiske omstændigheder i hovedsagen, hvilken afgift afskrækker fra indførsel og ibrugtagning af brugte køretøjer i Rumænien købt i andre medlemsstater (Tatu-dommen, præmis 58 og 61).

19 Det bemærkes, således som generaladvokaten har anført i punkt 19 i forslaget til afgørelse, at det ikke tilkommer Domstolen at foretage en retlig kvalifikation af det af sagsøgeren i hovedsagen anlagte søgsmål. I den foreliggende sag påhviler det sidstnævnte nærmere at præcisere søgsmålets karakter og grundlag under den forelæggende rets kontrol (jf. analogt dom af 13.3.2007, sag C-524/04, Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation, Sml. I, s. 2107, præmis 109 og den deri nævnte retspraksis)

20 Det fremgår af fast retspraksis, at retten til at få tilbagebetalt afgifter, som en medlemsstat har opkrævet i strid med EU-retten, består som en konsekvens af og i tilslutning til de rettigheder, som borgerne er tillagt ved de EU-retlige bestemmelser, som forbyder sådanne afgifter. Medlemsstaten er således som udgangspunkt forpligtet til at tilbagebetale afgifter, som er opkrævet i strid med EU-retten (dom af 6.9.2011, sag C-398/09, Lady & Kid m.fl., Sml. I, s. 7375, præmis 17, og af 19.7.2012, sag C-591/10, Littlewoods Retail m.fl., præmis 24).

21 Det skal endvidere bemærkes, at når en medlemsstat har opkrævet afgifter i strid med EU-rettens regler, har borgerne desuden ikke blot ret til tilbagebetaling af den skat, der er opkrævet med urette, men også af beløb, der er betalt til denne stat eller indeholdt af denne i direkte forbindelse med denne skat. Dette omfatter også det tab, der følger af, at pengebeløb ikke har været til rådighed som følge af skatteopkrævning i form af forskudsskat (jf. dom af 8.3.2001, forenede sager C-397/98 og C-410/98,

Metallgesellschaft m.fl., Sml. I, s. 1727, præmis 87-89, og af 12.12.2006, sag C-446/04, Test Claimants in the FII Group Litigation, Sml. I, s. 11753, præmis 205, dommen i sagen Littlewoods Retail m.fl., præmis 25, samt dom af 27.9.2012, forenede sager C-113/10, C-147/10 og C-234/10, Zuckerfabrik Jülich m.fl., præmis 65).

22 Det følger heraf, at der af EU-retten kan udledes et princip om, at medlemsstaterne er forpligtede til at tilbagebetale de afgiftsbeløb, som er opkrævet i strid med EU-retten, med rente (jf. dommen i sagen Littlewoods Retail Ltd m.fl., præmis 26, og dommen i sagen Zuckerfabrik Jülich m.fl., præmis 66).

23 I denne henseende har Domstolen allerede fastslået, at det i mangel af EU-retlige bestemmelser tilkommer hver enkelt medlemsstat i sin interne retsorden at fastsætte betingelserne for, hvordan sådanne renter skal betales, herunder rentesatsen og metoden til beregning af disse renter. Disse betingelser skal dog overholde ækvivalens- og effektivitetsprincippet, dvs. at de ikke må være mindre fordelagtige end dem, der regulerer tilsvarende krav på grundlag af national ret, ligesom de heller ikke må gøre det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at udøve de EU-retlige rettigheder i praksis (jf. i denne retning dommen i sagen Littlewoods Retail m.fl., præmis 27 og 28 og den deri nævnte retspraksis).

24 Hvad angår ækvivalensprincippet bemærkes, at Domstolen ikke råder over nogen oplysninger, der kan give anledning til tvivl med hensyn til foreneligheden af den i hovedsagen omhandlede ordning med dette princip.

25 Det synes nemlig at fremgå af de sagsakter, som Domstolen råder over, at den i hovedsagen omhandlede ordning – hvorefter der kun ydes renter fra dagen efter datoen for fremsættelse af kravet om tilbagebetaling af den med urette opkrævede afgift – finder anvendelse på samtlige beløb, som skal tilbagebetales af offentlige midler, dvs. såvel de beløb, der opkræves i strid med EU-retten, som de beløb, der opkræves i strid med national ret, hvilket det imidlertid tilkommer den forelæggende ret at efterprøve.

26 Hvad angår effektivitetsprincippet kræver dette i tilfælde af tilbagebetaling af en afgift, som en medlemsstat har opkrævet i strid med EU-retten, at de nationale regler om bl.a. beregning af eventuelle skyldige renter ikke må fratage den afgiftspligtige person en passende kompensation for det tab, der er opstået som følge af betalingen af ikke-skyldig afgift (jf. dommen i sagen Littlewoods Retail m.fl., præmis 29).

27 I den foreliggende sag må det fastslås, at en ordning som den i hovedsagen omhandlede, der begrænser renterne til de renter, som påløber fra dagen efter datoen for fremsættelse af kravet om tilbagebetaling af den med urette opkrævede afgift, ikke opfylder dette krav.

28 Dette tab afhænger nemlig bl.a. af, hvor længe det i strid med EU-retten med urette betalte beløb ikke står til rådighed, og eksisterer således i princippet i perioden mellem datoen for den ikke-skyldige betaling af den omhandlede afgift og datoen for tilbagebetaling heraf.

29 Henset til ovenstående betragtninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at EU-retten skal fortolkes således, at den er til hinder for en national ordning som den i hovedsagen omhandlede, der begrænser de renter, som ydes i forbindelse med tilbagebetalingen af en afgift, der er opkrævet i strid med EU-retten, til de renter, som påløber fra dagen efter datoen for fremsættelse af kravet om tilbagebetaling af denne afgift.

Sagens omkostninger

30 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tredje Afdeling) for ret:

EU-retten skal fortolkes således, at den er til hinder for en national ordning som den i hovedsagen omhandlede, der begrænser de renter, som ydes i forbindelse med tilbagebetalingen af en afgift, der er opkrævet i strid med EU-retten, til de renter, som påløber fra dagen efter datoen for fremsættelse af kravet om tilbagebetaling af denne afgift.

Underskrifter